GOTICO-ANTIQUA, PROTO-ROMAN, HYBRID.
15TH CENTURY TYPES BETWEEN GOTHIC AND ROMAN
ATELIER NATIONAL DE RECHERCHE TYPOGRAPHIQUE

FUST & SCHÖFFER ‘DURANDUS’ GOTICO-ANTIQUA 118G
JOHANN FUST & PETER SCHÖFFER
MAINZ 1459

Beati qui lauant ſtolas ſuas in ſanguine a=
gni:ut ſit poteſtas eoꝝ in ligno vite:et per
poꝛtas intrent ciuitatem . Foꝛis autē canes
et venefici et impudici et homicide et ydolis
ſeruientes : et omnis qui amat et facit men=
datium. Ego ihesus miſi angelum meum te=
ſtificari vobis hec in eccleſijs . Ego ſū radix
et genus dauid : ſtella ſplendida et matuti=
na. Et ſpiritus et ſponſa dicunt veni. Et qui
audit: dicat veni. Et qui ſitit veniat: et q̄ vult
accipiat aquā vite gratis. Conteſtoꝛ enim
omī audienti verba ꝓphetie libri huius. Si
quis appoſuerit ad hec· apponet deus ſuper
illū plagas ſcriptas in libro iſto : et ſi quis
diminuerit de verbis libri ꝓphetie huius· au=
feret deus partē eius de libro vite et de ciui=
tate ſancta : et de hijs que ſcripta ſunt in li=
bro iſto. Dicit qui teſtimoniū phibet iſtoꝝ.
Etiam. Venio cito amen. Veni dn̄e ihesu.
Grā dn̄i nr̄i ihesu criſti cū omibꝫ vobis amē.

Pn̄s hoc opuſculū Artificoſa adinuentione
impmendi ſeu caracterizandi· abſqꝫ calami
exaracōn· in ciuitate Maguntij ſic effigiatū·
⁊ ad euſebiā dei induſtrie per iohez fuſt ciuē
et Petrū ſchoiffher de gernſheym clericū di=
oceſ eiuſdem eſt conſummatū Anno dn̄i· M·
cccc· lxij· Jn vigilia aſſump cōis virg̃ marie.

LATIN BIBLE, 1462 ACTUAL SIZE

Beati qui lauant ſtolas ſuas in ſanguine a=
gni:ut ſit poteſtas eoꝝ in ligno vite:et per
poꝛtas intrent ciuitatem . Foꝛis autē canes
et venefici et impudici et homicide et ydolis
ſeruientes : et omnis qui amat et facit men=
datium. Ego ihesus miſi angelum meum te=
ſtificari vobis hec in eccliſijs . Ego ſū radix
et genus dauid : ſtella ſplendida et matuti=
na. Et ſpiritus et ſponſa dicunt veni. Et qui
audit: dicat veni. Et qui ſitit veniat: et q̄ vult
accipiat aquā vite gratis. Conteſtoꝛ enim
omī audienti verba ꝓphetie libri huius. Si
quis appoſuerit ad hec· apponet deus ſuper
illū plagas ſcriptas in libro iſto : et ſi quiſ
diminuerit de verbis libri ꝓphetie huius· au=
ſeret deus partē eius de libro vite et de ciui=
tate ſancta : et de hijs que ſcripta ſunt in li=
bro iſto. Dicit qui teſtimoniū phibet iſtoꝝ.
Etiam. Venio cito amen. Veni dn̄e ihesu.
Grā dn̄i nr̄i ihesu criſti cū omibꝫ vobis amē.

Pn̄s hoc opuſculū Artificoſa adinuentione
impmendi ſeu caracterizandi· abſqꝫ calami
exaracōn· in ciuitate Maguntij ſic effigiatū·
⁊ ad euſebiā dei induſtrie per iohez fuſt ciuē
et Petrū ſchoiffher de gernſheym clericū di=
oceſ eiuſdem eſt conſummatū Anno dn̄i· M·
cccc· lxij· Jn vigilia aſſump cōis virg̃ marie.

ACTUAL SIZE 16,9 PT

Pn̄s hoc opuſculū Artificōſa adinuentione
imp̄mendi ſeu caracterizandi·abſqȝ calami
exaracōn̄·in ciuitate Maguntn̄ ſic effigiatū·
⁊ ad euſebiā dei induſtrie per iohez fuſt ciuē
et Petrū ſchoiffher de gernſheym clericū di=
oceſ eiuſdem eſt conſummatū Anno dn̄i·M·
cccc·lxij· In vigilia aſſump cōis virg·marie.

LATIN BIBLE, 1462 SCALE: 200%

Pn̄s hoc opuſculū Artificōſa adinuentione
imp̄mendi ſeu caracterizandi·abſqȝ calami
exaracōn̄·in ciuitate Maguntn̄ ſic effigiatū·
⁊ ad euſebiā dei induſtrie per iohez fuſt ciuē
et Petrū ſchoiffher de gernſheym clericū di=
oceſ eiuſdem eſt conſummatū Anno dn̄i·M·
cccc·lxij· In vigilia aſſump cōis virg·marie.

33,8 PT

A A B C C D E F G

H I L M M N O P P

Q Q R R R S S T

V W V X Y Z

a b c d d e f g g g h

i i i l m n o p p q

r r s ſ t u v x y z

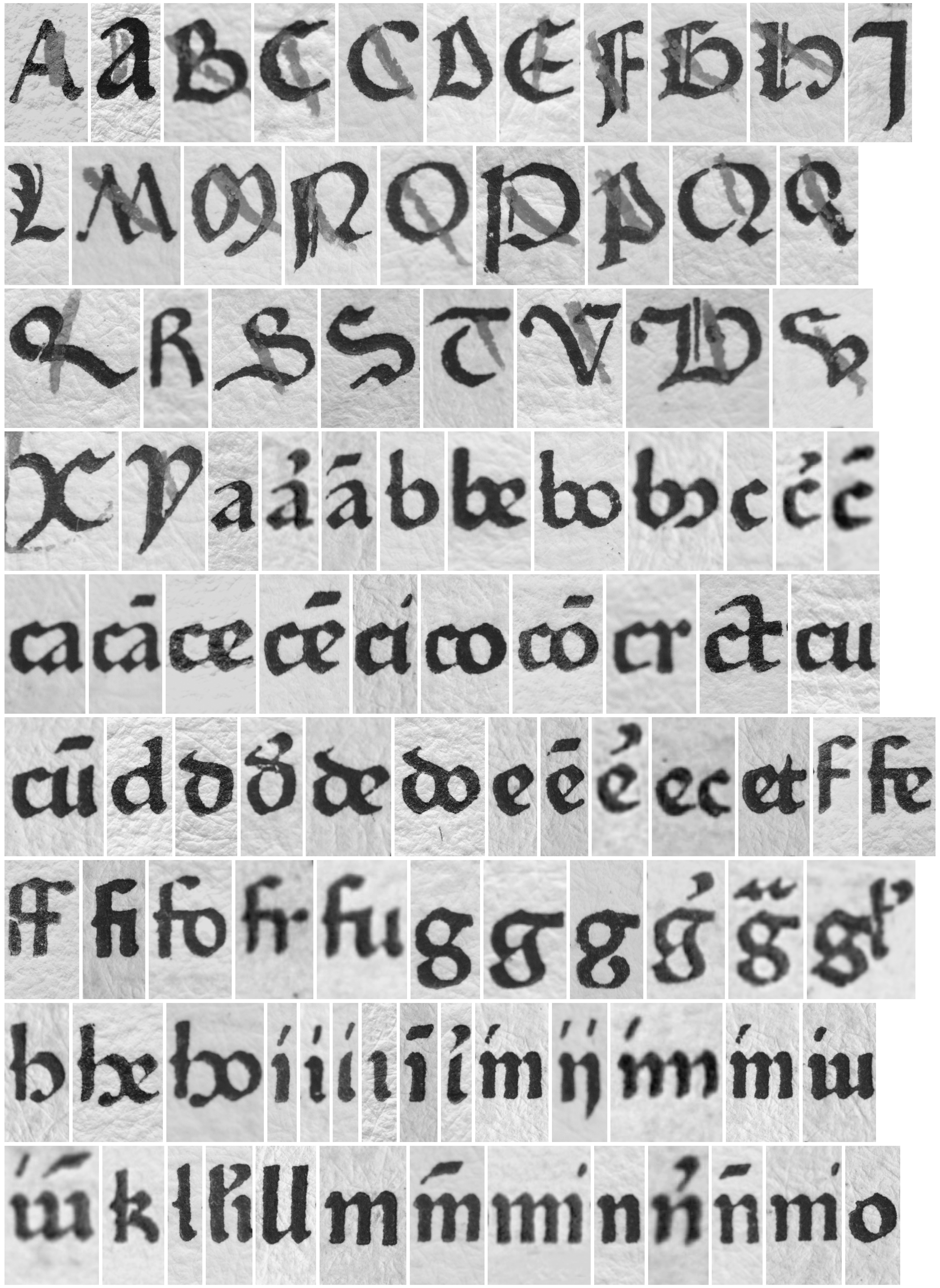

COLLECTED SOURCES

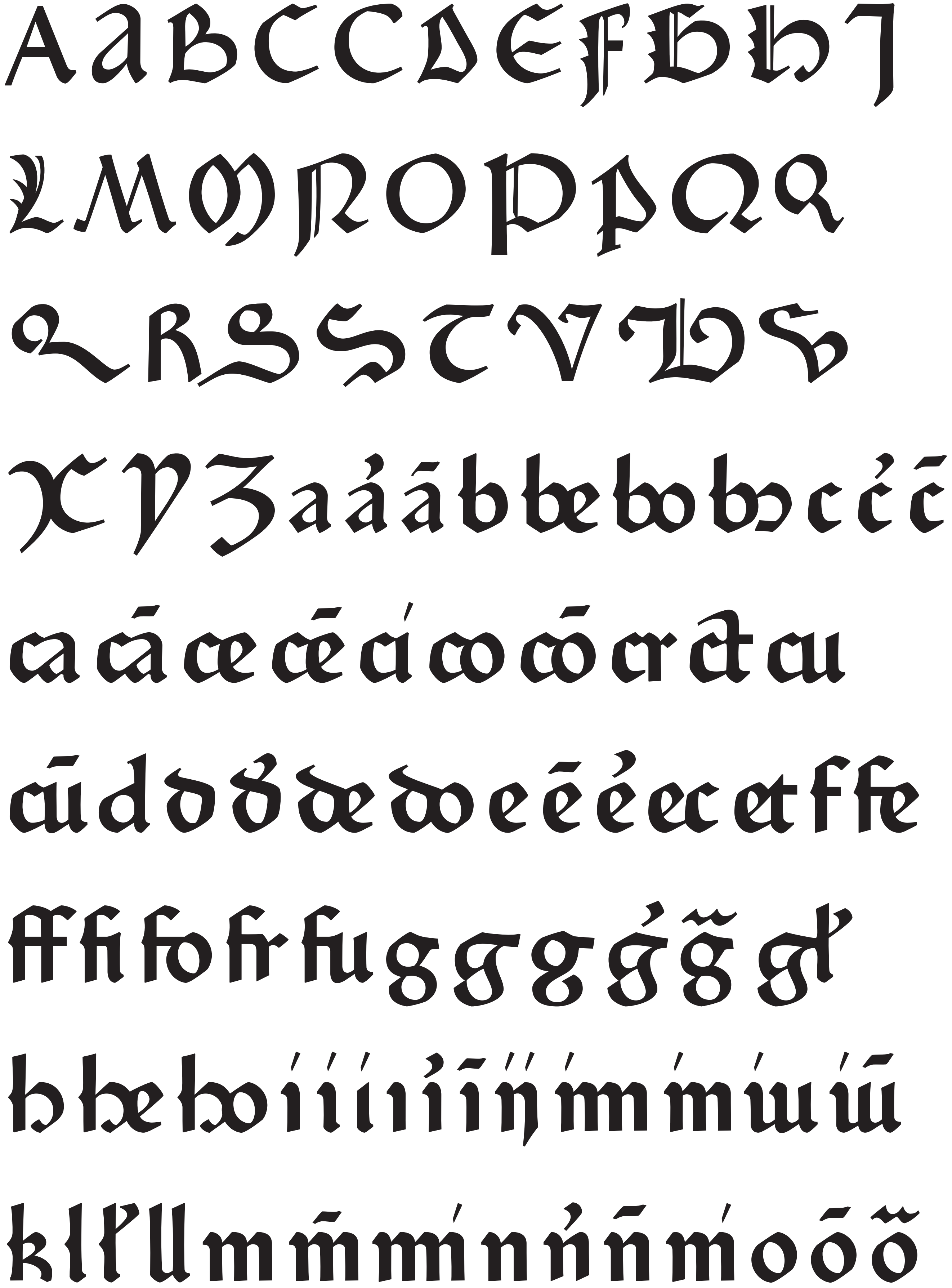

FULL GLYPHSET

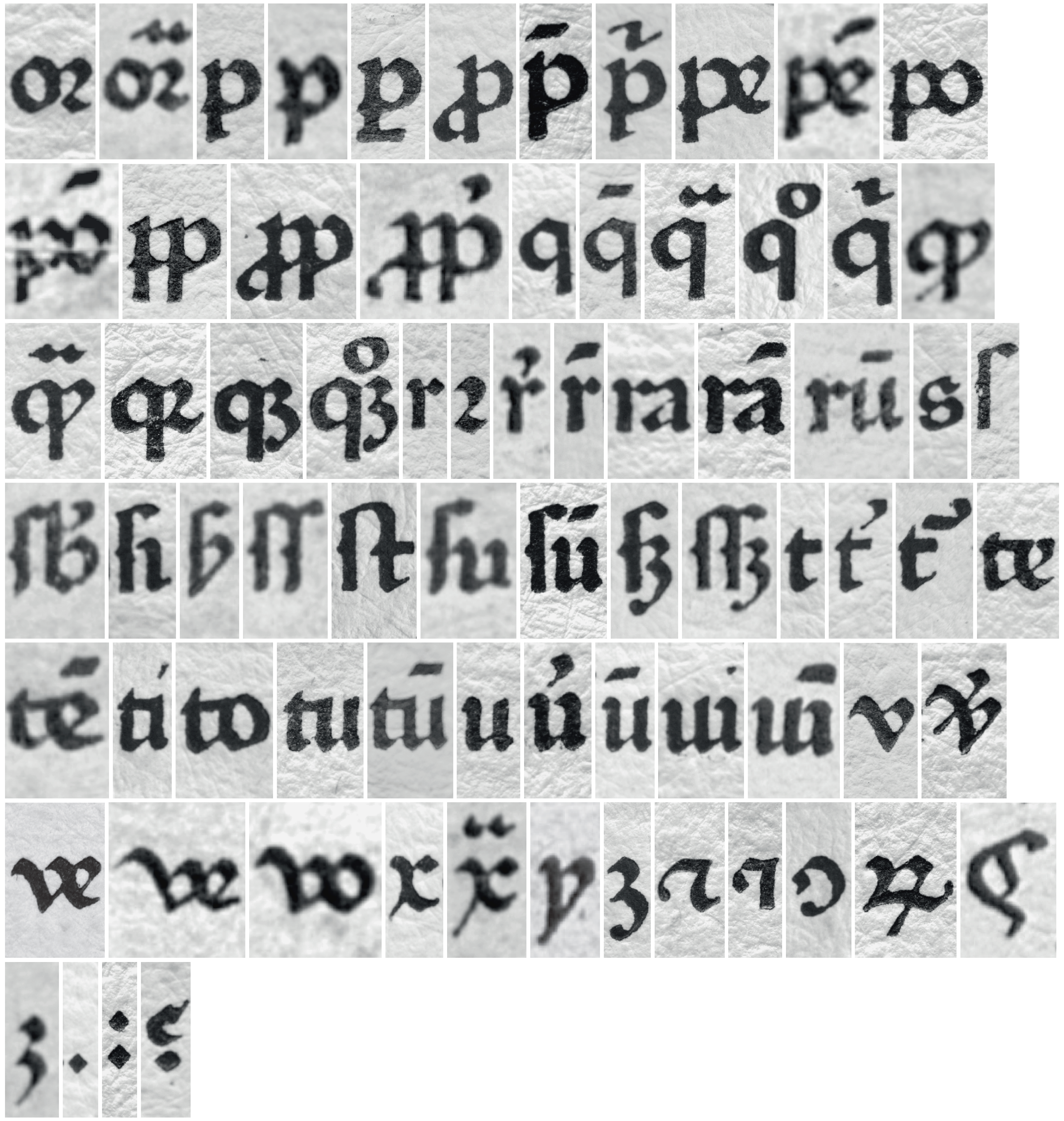

COLLECTED SOURCES

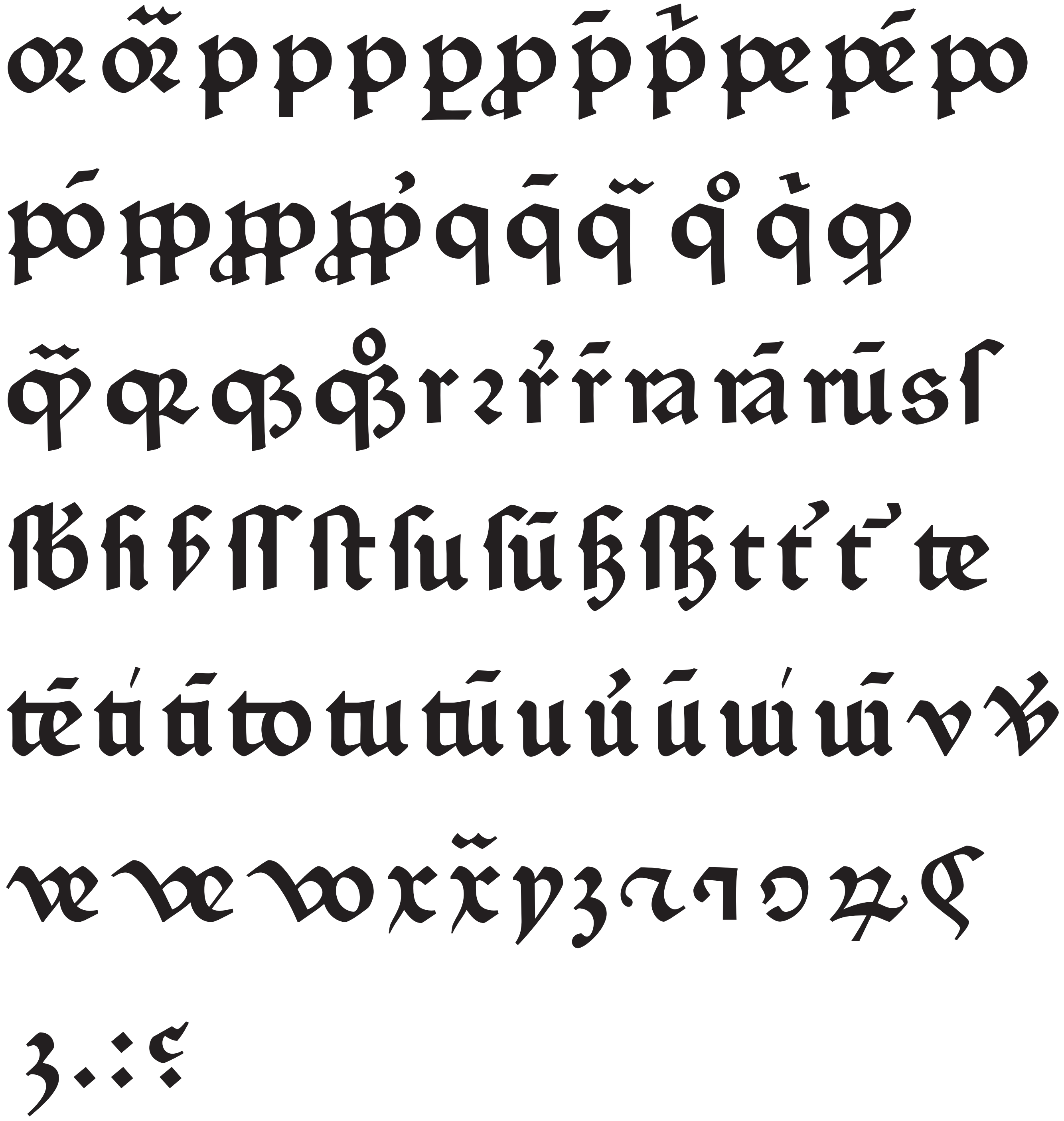

FULL GLYPHSET

Non eram nescius Brute cum quae summis ingeniis exquisitaque
doctrina philosophi Graeco sermone tractavissent ea Latinis
litteris mandaremus fore ut hic noster labor in varias reprehen=
siones incurreret. nam quibusdam et iis quidem non admo=
dum indoctis totum hoc displicet philosophari. quidam autem
non tam id reprehendunt si remissius agatur sed tantum
studium tamque multam operam ponendam in eo non arbitrantur.
erunt etiam et ii quidem eruditi Graecis litteris contemnentes
Latinas qui se dicant in Graecis legendis operam malle consu=
mere. postremo aliquos futuros suspicor qui me ad alias
litteras vocent genus hoc scribendi etsi sit elegans personae
tamen et dignitatis esse negent. Contra quos omnis dicen=
dum breviter existimo. Quamquam philosophiae quidem vitu=
peratoribus satis responsum est eo libro quo a nobis phi=
losophia defensa et collaudata est cum esset accusata et vitupe
rata ab Hortensio. qui liber cum et tibi probatus videre=
tur et iis quos ego posse iudicare arbitrarer plura suscepi veri=
tus ne movere hominum studia viderer retinere non posse.
Qui autem si maxime hoc placeat moderatius tamen id volunt
fieri difficilem quandam temperantiam postulant in eo quod
semel admissum coerceri reprimique non potest ut prope=
modum iustioribus utamur illis qui omnino avocent a phi=
losophia quam his qui rebus infinitis modum constituant in
reque eo meliore quo maior sit mediocritatem desiderent.
Sive enim ad sapientiam perveniri potest non paranda nobis
solum ea sed fruenda etiam sapientia est sive hoc difficile

est tamen nec modus est ullus investigandi veri nisi inveneris
et quaerendi defatigatio turpis est cum id quod quaeritur sit
pulcherrimum. etenim si delectamur cum scribimus quis est tam
invidus qui ab eo nos abducat sin laboramus quis est qui
alienae modum statuat industriae nam ut Terentianus Chre=
mes non inhumanus qui novum vicinum non vult fodere aut
arare aut aliquid ferre denique non enim illum ab industria sed
ab inliberali labore deterret sic isti curiosi quos offendit nos=
ter minime nobis iniucundus labor. is igitur est difficilius satis
facere qui se Latina scripta dicunt contemnere. in quibus hoc
primum est in quo admirer cur in gravissimis rebus non delec=
tet eos sermo patrius cum idem fabellas Latinas ad verbum
e Graecis expressas non inviti legant. quis enim tam inimicus
paene nomini Romano est qui Enni Medeam aut Antiopam
Pacuvii spernat aut reiciat quod se isdem Euripidis fabulis delec=
tari dicat Latinas litteras oderit Synephebos ego inquit potius
Caecilii aut Andriam Terentii quam utramque Menandri legam A
quibus tantum dissentio ut cum Sophocles vel optime scrip=
serit Electram tamen male conversam Atilii mihi legendam putem
de quo Lucilius ferreum scriptorem verum opinor scriptorem
tamen ut legendus sit. rudem enim esse omnino in nostris poetis
aut inertissimae segnitiae est aut fastidii delicatissimi. mihi
quidem nulli satis eruditi videntur quibus nostra ignota sunt. an
tinam ne in nemore nihilo minus legimus quam hoc idem Grae=
cum quae autem de bene beateque vivendo a Platone disputata
sunt haec explicari non placebit Latine Synephebos ego inquit

ABBREVIATIONS
DISCRETIONARY LIGATURES

ã	am
bꝰ	bus
á	cum
ꝺ	de des dicit dictus dis dit dum und
ẽ	em en est
ħ	hic
ĩ	in ini im imu ire mi min ni nim
g̃	gra
ƚ	lu ul
m̃	men mn mne mni mun tum
ñ	an ene
õ	on om io
	odo
ꝑ	par per
ꝓ	pro prop
p̄	prae pre
p̃	pu pur put
ꝑp	papa populo
ꝓp	propter
q̃	qua
qͦ	quo
qꝫ	que
qͦꝫ	quoque
qđ	quod
q̃đ	quam
t̃	ter tr
tͦ	tio
ũ	um un
ꝟ	ver
⁊ ꝛ	et
ꝯ	con
ꝫ	et
ꝝ	rum
ꝰ	us

HISTORICAL LIGATURES
STANDARD LIGATURES

be	be
bo	bo
ca	ca
ce	ce
ci	ci
co	co
cr	cr
ct	ct
cu	cu
de	de
do	do
ec	ec
et	et
fe	fe
ff	ff
fi	fi
fo	fo
fr	fr
fu	fu
he	he
ho	ho
im	im
in	in
iu	iu
ll	ll
mi	mi
ni	ni
oꝛ	oꝛ
pe	pe
po	po
qr	qr
ra	ra
ru	ru
ſi	ſi
ſim	ſim
ſſ	ss
ſt	st
ſu	su
ß	sʒ
ſß	ssʒ
te	te
ti	ti
to	to
tu	tu
ui	ui
ve	ve
vo	vo

HISTORICAL FORMS
STYLISTIC SETS

SS01	ꝺ	A
SS02	C	C
SS03	M	M
SS04	P	P
SS05	Q	Q
SS06	Q	Q
SS07	Q	Q
SS08	S	S
SS09	V	V
SS10	V	V
SS11	ꝺ	d
SS12	g	g
SS13	g	g
SS14	í í	í
SS15	p	p
SS16	ꝛ	r
SS17	ſ	s
SS18	ʒ	ʒ
SS19	⁊	ꝛ

CONTEXTUAL ALTERNATES

ſi	ſi

FUST & SCHÖFFER ‘DURANDUS’ 118G [TW], GOTICO-ANTIQUA FIRST USED IN MAINZ BY PETER SCHÖFFER & JOHANN FUST FOR GUILLAUME DURAND’S *RATIONALE DIVINORUM OFFICORUM* [ISTC] IN 1459. THE BOOK DISPLAYS TWO SIZES, THE SMALLER 92G FOR THE MAIN TEXT AND THE BIGGER AND MORE CONTRASTED 118G USED ONLY FOR THE COLOPHON AND LATER FOR THE FAMOUS 48-LINE BIBLE IN 1462. USED UNTIL THE END OF THE CENTURY.

TYPE DESIGN WORKSHOP AT HOCHSCHULE MAINZ AND GUTENBERG-BIBLIOTHEK, HELD BY JÉRÔME KNEBUSCH, MAINZ, JUNE 2016.

SOURCES: LATIN BIBLE, 1462 [ISTC], *EPISTOLAE,* HIERONYMUS, 1470 [ISTC] & *DE OFFICIIS*, CICERO,1466 [ISTC].

WORKSHOP PARTICIPANTS: FREDERIK FUCHS, KATHARINA BLUST, ROXANE LHÉOTÉ, ANDRÉ VAN RUETH, LAI PING SO, MARLENE ARNOLD, MARILYN BAUMANN, BETTINA ANDRESEN, SOPHIE GOLLE, YASEMIN FAKILI.

FONT DESIGNED AND PRODUCED BY ALEXIS FAUDOT AND RAFAEL RIBAS, DIRECTED BY JÉRÔME KNEBUSCH, ATELIER NATIONAL DE RECHERCHE TYPOGRAPHIQUE (ANRT), NANCY.

IMAGES: COPYRIGHT BAYERSICHE STAATSBIBLIOTHEK, MÜNCHEN
& ANRT, NANCY

PUBLISHED UNDER THE SIL OPEN FONT LICENCE AND AVAILABLE AT
GOTICO-ANTIQUA.ANRT-NANCY.FR

COPYRIGHT ANRT, ALL RIGHTS RESERVED, 2019
VERSION: 1.0, 25 APRIL 2019
ADDED GLYPHS:

JUWjw